

Bildande av Svaltaskogens naturreservat i Nyköpings kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordning (1998:1 252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Svaltaskogens naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Svaltaskogen
Naturvårdsregister ID	1112569
Kommun	Nyköping
Församling/socken	Tuna
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget en dryg mil sydväst om Nyköping, 3,5 km söder om Svalsta.
Naturgeografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Kulturgeografisk region	Kolmården
Areal	41,9 ha, varav land 41,9 ha 39,4 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Tuna kyrkby 2:1 (Prästlönetillgångar i Strängnäs stift)

Syfte med naturreservatet

Syfte med naturreservatet är att bevara områdets rika biologiska mångfald, främst kärlväxter och svampar kopplat till gammal naturskog. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området ska finnas. Syftet är även att ge besökare möjlighet att studera de sällsynta arterna som finns i objektet.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Delar av området lämnas i huvudsak orört med punktinsatser för att utvecklas genom intern dynamik. I övriga delar genomförs skötsel som ska resultera i att arronderingsmark och utvecklingsmark får en naturskogsliknande karaktär. Detta ska ske genom naturvårdsbränning eller alternativt åtgärder som liknar brand, strukturskapande åtgärder, reducering av gran och frihuggning av lövträd. Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla anordningar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, spränga, deponera eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg och i samband med uttransport av fäلت vilt med s.k. älgdagare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. gödsla skogsmark.
11. inplantera för området främmande djur- eller växtarter.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för skötsel, underhåll och nyttjande av befintlig väg och vändplan.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande av parkeringsplats.
3. Anläggning och underhåll av friluftsanordningar samt uppsättning av informationstavlor.
4. Naturvårdande skötsel så som naturvårdsbränning/åtgärder som liknar brand, strukturskapande åtgärder, reducering av gran, frihuggning av lövträd, tillskapande av brynmiljöer.
5. Igenläggning av diken för att återskapa naturlig hydrologi.
6. Betesdrift.
7. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. elda, om inte egen ved tagits med.
5. fånga och insamla ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

6. anordna lägerverksamhet.
7. anordna tävlingar.

Ovan nämnda föreskrifter A-C ska inte hindra brukandet av jordbruksmark.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT**Beskrivning av området**

Svalstaskogen består av en stor variation av biotoper med barrnaturskog, hållmarkskog och sumpskog. Den rika förekomsten av signalarter, rödlistade arter och strukturer visar på områdets höga naturvärden och stora betydelse för den biologiska mångfalden. I området finns tre nyckelbiotoper och ett objekt med naturvärden registrerade. Den största nyckelbiotopen är belägen i områdets nordöstra del. Denna del består av barrnaturskog och ett stråk med gransumpskog som löper längs biotopens östra gräns. Trädsiktet domineras av senvuxen gran och gammal tall med inslag av björk och al. Död ved förekommer rikligt och här finns en rik förekomst av hänglavar. I nyckelbiotopen finns 19 signalarter och rödlistade arter registrerade. Bland annat kattfotslav, flera korktaggsvampar, ullticka, fjällig taggsvamp och motaggsvamp.

Naturreservatets nordvästra del utgörs av en nyckelbiotop som domineras av gammal gran- och tallskog med inslag av björk och al. Området har varit opåverkat av skogliga åtgärder under lång tid och har i dag naturskogskaraktär. Vissa granar har imponerande dimensioner, trädhöjd och åldrar. Död ved i form av torrträd är vanligt förekommande. I området finns stråk med sumpskog med visst lövinslag. Här hittar man bland annat tallticka, knärot och grönpýrola.

Söder om ovan nämnda nyckelbiotop finns ett naturvärdesobjekt registrerat. Denna del utgörs av hållmarkskog med olikåldrig tall med en ålder mellan 75-150 år.

Direkt väster om vägen finns en nyckelbiotop som utgörs av en talldominerad blandsumpskog med en ålder av ca 150 år. Skogsskötsel har inte bedrivits i området och det är inte utdikat. I västra delen finns ett naturavsnitt med inslag av rikkärr. Död ved finns i form av torrträd och lågor. Här finns bland annat tallticka och gryng blåslav.

Bevarande av områdets värden

Områdets bevarandevärden består i biotoper av barrnaturskog, hållmarkskog och sumpskog. Dessa områden innehåller en rik förekomst av signalarter, rödlistade arter

och strukturer som har stor betydelse för den biologiska mångfalden. I området finns tre nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt registrerade. Död ved förekommer rikligt och det finns en rik förekomst av hänglavar.

Bevarandevärdena ska bevaras och utvecklas genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Delar av området lämnas i huvudsak orört för att utvecklas genom intern dynamik med vissa punktinsatser. I övriga delar genomförs skötsel som ska resultera i att arronderingsmark och utvecklingsmark får en naturskogsliknande karaktär.

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Dokumentation

År 2012 anmäldes flera avverkningar till Skogsstyrelsen i det aktuella området vilket ledde till noggrannare inventeringar av området. Inventeringarna resulterade i att tre nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt registrerades.

Reservatsbildningen

Efter underhandskontakter mellan Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen tog Länsstyrelsen kontakt med markägaren, Strängnäs stift, hösten 2012 för att inleda en dialog om hur de höga naturvärdena bäst kunde bevaras. År 2013 påbörjades förhandlingar med Strängnäs stift, för att skydda området. Lantmäteriarbeten genomfördes under år 2014 och under år 2015 nåddes överenskommelse om intrångsersättning. Under 2016 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut med skötselplan.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 22 juni 2016 på remiss till sakägare och andra berörda. Yttranden har inkommit till Länsstyrelsen från Strängnäs stift, Nyköpings kommun, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen i Nyköping och Oxelösund och Sörmlandsentomologerna där ingen har något att invända mot det framlagda förslaget till beslut och skötselplan.

Strängnäs stifts skogsförvaltare ställde i sitt yttrande en fråga om deras rätt till vägen som leder in i reservatet. Strängnäs stift har rätt att använda och underhålla vägen för framtida skogstransporter vilket har klargjorts i tidigare kontakter med markägarens ombud.

Nyköpings kommun föreslår att skyltning till reservatet ska ske även från söder, från väg 512. Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att leda besökare via den bilväg som kommer norr ifrån och går in i reservatets centrala delar. Däremot planeras informationstavlor om reservatet att sättas upp i det sydvästra och östra hörnet där Sörmlandsleden går in i reservatet.

Nyköpings kommun föreslår även att reservatet ska heta Svalstatorp naturreservat för att inte verka missvisande jäntemot samhället Svalsta. Länsstyrelsen har valt att bemöta denna synpunkt och välja namnet Svalstaskogens naturreservat.

Jägareförbundet anser att undantaget från A-föreskrifterna som finns i beslutet för Magsjöbergets naturreservat bör läggas in även i detta beslut. Undantaget lyder: "Ovanstående föreskrifter ska inte hindra att nya jaktorn eller siktgator uppförs/röjs efter dialog med Länsstyrelsen och i enlighet med de anvisningar som Länsstyrelsen då lämnar." Detta är ett undantag som arbetats fram under markägarförhandlingarna för Magsjöberget som lett fram till den överenskommelse som undertecknats av parterna. Det är således inte ett undantag som är aktuellt för Svalstaskogens naturreservat.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploatering, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljö- och energidepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

BESLUT

7 (8)

Datum
2016-08-25

Diarienummer
511-2885-2012

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har miljövärdsdirektör Anne-Li Fiskesjö, t.f. funktionschef Bo Westman jurist Charlotte Scholz samt naturvårdshandläggarna Karl-Joel Sundholm och Elin Hultman deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg

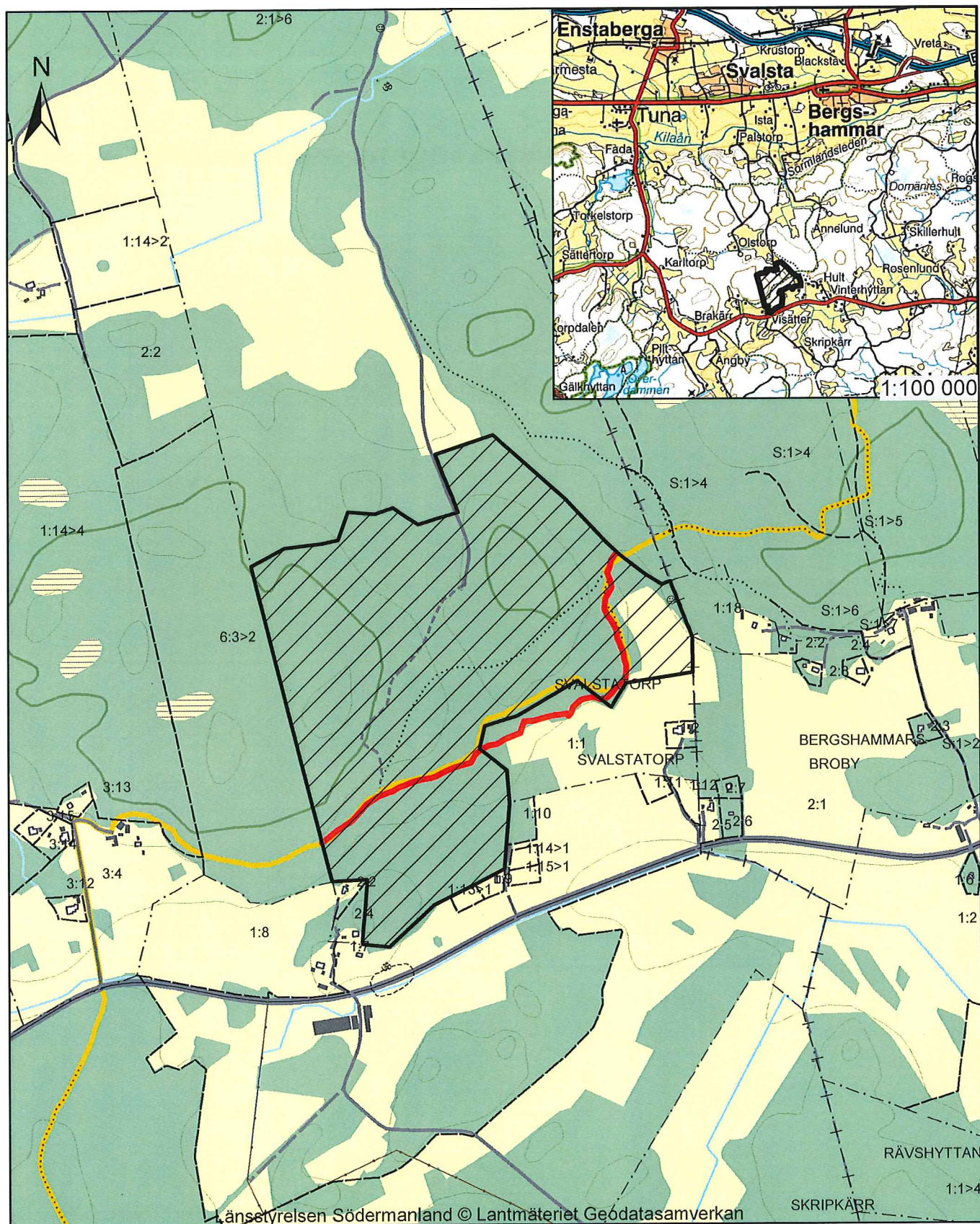
Elin Hultman

Datum
2016-08-25

Diarienummer
511-2885-2012

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Karta från Lantmäteriet
4. Fastighetsförteckning

Naturreservat

Sörmlandsleden

1:10 000

0 125 250 500 Meter

Elin Hultman
010-223 40 00

Datum
2016-08-25

Diarienummer
511-2885-2012

Skötselplan för Svalstaskogens naturreservat

Foto: Länsstyrelsen

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
010-223 40 00

Telefax
0155-26 71 25

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

Plusgiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
838 73 FRÖSÖN

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET**Översikt**

Svaltaskogen består av en stor variation av biotoper med barrnatskog, hållmarkskog och sumpskog. Naturreservatet är 41,9 ha stort. I området finns tre nyckelbiotoper och ett objekt med naturvärden registrerade. Död ved förekommer rikligt i en av nyckelbiotoperna och här finns 19 signalarter och rödlistade arter registrerade. Bland annat kattfotslav, flera korktaggsvampar, ullticka, fjällig taggsvamp och motaggsvamp.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden**Uppskattade arealer av naturtyper*:**

- Skogsmark	Ca 40 ha, varav 39,4 ha produktiv
Granskog	Ca 3,4 ha
Tallskog	Ca 14,4 ha
Barrblandskog	Ca 8,3 ha
Lövblandad barrskog	Ca 4,3 ha
Triviallövskog	Ca 0,2 ha
Ädellövskog	Ca 0,3 ha
Triviallövskog med ädellövinslag	Ca 0,1 ha
Ungskog inklusive hyggen	Ca 8,4 ha
Övriga skogsimpediment	Ca 0,6 ha

- Odlad mark	Ca 1,9 ha

TOTALT	41,9 ha

Natura 2000-arter

- Blåmossa
- Spillkråka
- Tjäder

ÅGP-program

- Bombmurkla

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Barrnatskog, gransumpskog, blandsumpskog
- Strukturer (landskapselement)	- Lågor, grova träd, stående döda träd högstubbar
- Växt- och djursamhällen	- Svampflora, kärlväxter, fåglar, insekter
- Arter	- Bombmurkla
- Friluftsliv	- Vandring

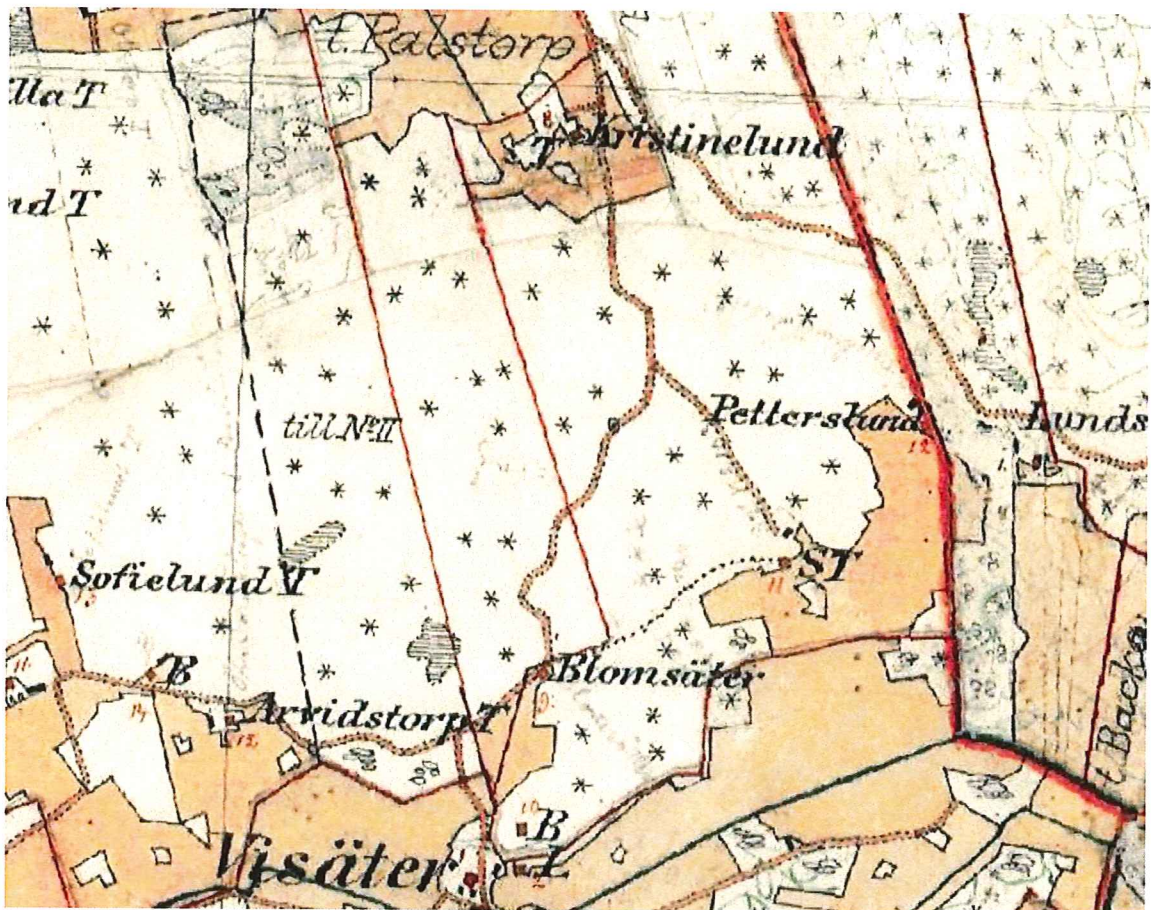
* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

Naturgeografiska förhållanden

Området vilar framförallt på berg och morän men även inslag av glacial lera, sand-grus. Kärrtorv finns. Berggrunden består av till största ytan sandsten men även lerskiffer och rhyolit (magmatisk bergart) finns.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området har till största delen varit skogsbeklätt under väldigt lång tid, vilket syns på Häradskartan i figur 1. En mindre del i väster, där Sörmlandsleden kommer in, har tidigare varit åkermark och hängt samman med åkermarken vid Visätter. Skogsmarken har, historiskt sett, troligtvis använts till skogsbete för de intilliggande gårdarna. På nedanstående karta, figur 1, syns även att traktorvägen och stigen som utgör Sörmlandsleden har samma sträckning som på sent 1800-tal. Den väg som har sydostlig riktning (mot beteckningen ST i kartan) finns kvar men är på väg att växa igen.

Figur 1. Häradskartan (kartlagd åren 1898-99) över området, visar att det varit skogsbeklätt av barrskog sedan länge.

Biologiska bevarandevärden

Området uppvisar en stor variation i biotoper med barrnaturskog, hållmarkskog och sumpskog. Den rika förekomsten av signalarter, rödlistade arter och strukturer visar på områdets höga naturvärden och stora betydelse för den biologiska mångfalden. I området finns tre nyckelbiotoper och ett objekt med naturvärden registrerade. Den största

nyckelbiotopen är belägen i områdets nordöstra del. Denna del består av barrnatskog och ett stråk med gransumpskog som löper längs biotopens östra gräns. Trädskiktet domineras av senvuxen gran och gammal tall med inslag av björk och al. Död ved förekommer rikligt och här finns en rik förekomst av hänglavar. I nyckelbiotopen finns 19 signalarter och rödlistade arter registrerade. Bland annat kattfotslav, flera korktaggsvampar, ullticka, motaggsvamp och fjällig taggsvamp.

Nyckelbiotopen i nordväst är en barrnatskog som domineras av gammal gran- och tallskog med inslag av björk och al. Området har varit opåverkat av skogliga åtgärder under lång tid och har i dag naturskogskaraktär. Vissa granar har imponerande dimensioner, trädhöjd och åldrar. Död ved i form av torrträd är vanligt förekommande. I området finns stråk med sumpskog med visst lövinslag. Här hittar man bland annat talticka, knärot och grönpýrola.

Nyckelbiotopen mellan de tidigare nämnda utgörs av en talldominerad blandsumpskog med en ålder av ca 150 år. Skogsskötsel har inte bedrivits i området och det är inte utdiket. I västra delen finns ett naturavsnitt med inslag av rikkärr. Död ved finns i form av torrträd och lågor. Här finns bland annat talticka och grynig blåslav.

Söder om den västra nyckelbiotopen finns ett naturvärdesobjekt registrerat. Denna del utgörs av hållmarksskog med olikåldrig tall med en ålder mellan 75-150 år.

Artnoteringar

Nedan listas arter som noterats vid fältbesök i området år 2012 samt vid ett flertal olika tillfällen efterföljande år.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, ÅGP-arter, fridlysta arter som registrerats i objektet samt Natura 2000 arter. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad. S = signalart enligt Skogsstyrelsen. ÅGP = Art som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter. F = fridlysta arter enligt Artskyddsförordningen. N2000 = art som listats i EU:s Art- och habitatdirektiv, bilaga 2 eller i Fågeldirektivets bilaga 1.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ S/ÅGP /Fridlyst /N2000	Notering (förekomst, lokal mm)
Kärlväxter			
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	S	
Jungfru marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	S	
Knärot	<i>Goodyear repens</i>	S/F	
Grönpýrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S	
Mossor			
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S/N2000	
Vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	S	
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S	
Lavar			
Kattfotslav	<i>Arthonia leucopellea</i>	S	
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S	
Grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	S	

Fåglar		
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT/S/F/N2000
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	S/F/N2000
Svampar		
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum</i> <i>concrescens</i>	S
Dropptaggsvamp	<i>Hydnellum</i> <i>ferrugineum</i>	S
Korktaggsvampar	<i>Hydnellum spp.</i>	S
Grovicka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
Fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i> <i>s.str.</i>	S
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT/S
Bombmurkla	<i>Sarcosoma globosum</i>	VU/ÅGP/F
Blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT/S
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT/S
Ullticka	<i>Phellinus</i> <i>ferrugineofuscus</i>	NT/S
Gul fingersvamp	<i>Ramaria flava s.l.</i>	S
Insekter		
Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S
Vågbandad barkbock	<i>Semanotus undatus</i>	S

Kulturarhistoriska värden

Inom området finns fyra kulturlämningar registrerade. Två av dessa är lämningar av sentida torp vid Oskarsberg och vägskälet mellan traktorvägen och Sörmlandsleden. Vid samma vägskäl finns spår av en gammal väg. Vid reservatsgränsen mot Svalstatorp finns en 40 meter lång stenmur. De två vägarna som syns på Häradskartan, figur 1, finns kvar än idag även om den östliga grenen har växt igen något.

Värden för friluftsliv

Sörmlandsleden passerar igenom området, från väst till öst, vilket gör området värdefullt för det rörliga friluftslivet. Bortsett från Sörmlandsleden används området flitigt som strövområde vilket syns väl på de många stigarna. Naturreservatet ligger fyra kilometer från Svalsta samhälle och nås via väg 800. En större traktorväg som löper i nordsydlig riktning genom reservatet används bland annat som ridstig.

Slitage och störningskänslighet

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon större risk för att slitage från besökare ska påverka Svalstaskogens naturreservat negativt.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets rika biologiska mångfald, främst kärlväxter och svampar kopplat till gammal naturskog. Syftet ska nås genom att delar av området lämnas orörda för att utvecklas genom intern dynamik. Engångsåtgärder såsom

luckhuggning, friställning av lövträd och tillskapande av död ved kan genomföras för att arronderingsmark och utvecklingsmark ska få en naturskogslikande karaktär. De två vägarna som går genom området på Häradskartan, figur 1, ska bevaras.

Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla anordningar.

Naturreseptatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med reservatsbeslutet. Området berörs av åtgärdsprogram för bombmurkla 2010-2014.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras fri utveckling.
- I andra hand, strukturskapande åtgärder.

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Rójning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt lagen om Kulturminnen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller belamras med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Forn- och kulturlämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.

Skötselområde 1: Barrnaturskog och sumpskog (ca 22 ha)

Beskrivning

Området består av barrblandskog, hållmarkskog och sumpskog innehållande tre nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt. Området längst i nordväst består av en nyckelbiotop av äldre barrblandskog som domineras av gran- och tallskog med inslag av björk och al. Skogen har varit opåverkat av skogliga åtgärder under lång tid varför det idag har naturskogslikande karaktär. Nyckelbiotopen ligger på en svagt sluttande höjd med stråk av sumpskog på de lägre delarna. Vissa granar har imponerande dimensioner, trädhöjder och åldrar. Död ved i form av torrträd är vanligt förekommande.

Den sydvästra delen av skötselområdet utgörs av ett naturvärdesobjekt som består av hållmarkskog av framförallt olikåldrig tall. Ett mindre inslag av gran och björk finns. Död ved förekommer sparsamt.

Mellersta delen, direkt väster om vägen, är en nyckelbiotop som består av talldominerad blandsumpskog. Sumpskogen är ca 150 år gammal och saknar tecken på utdikning eller skogsskötsel. Förutom tall förekommer ett relativt stort inslag av björk och en del al och gran. Riklig mängd död ved i form av lågor och torrträd finns men sett till den totala mängden i hela området finns behov att öka mängden.

Skogen på den östra sidan om vägen utgörs av en nyckelbiotop av barrnurskog och gransumpskog längs den östra reservatsgränsen. Området domineras av senvuxen gran och gammal tall med inslag av björk och al. En del död ved finns i form av lågor, högstubbar och torrträd. Området är mosaikartat med inslag av hållmarksskog, barrskog och sumpskog.

Bevarandemål

Gammal barrblandskog, hållmarksskog respektive sumpskog som är olikåldrig och flerskiktad. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Brynmiljöer med lövinslag i övergången från skogsmark till jordbruksmark har ökat.

Skötselåtgärder

I huvudsak lämnas skötselområdet för fri utveckling. Punktinsatser som till exempel tillskapande av död ved, frihuggning av grova träd och reducering av gran genomförs. Brynmiljöer skapas mot jordbruksmark. I den nordvästra delen skapas död ved främst genom ringbarkning för att efterlikna den naturskogsstruktur som den delen har.

Skötselområde 2: Tallskog (ca 7 ha)

Beskrivning

Yngre likformig tallskog som är starkt påverkad av skogsbruk. Strukturer som död ved saknas i princip helt. Genom området går flera surdrag.

Bevarandemål

Gammal, olikåldrig och flerskiktad tallskog. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning genomförs om det är möjligt annars skötselåtgärder som efterliknar den störning som brand ger som skapande av död ved och andra strukturskapande åtgärder. Luckhuggning genomförs för att skapa interndynamik och varierande generationer. Stenmur hålls fri från vegetation.

Skötselområde 3: Granskog (ca 8 ha)*Beskrivning*

Likåldrig planterad 60-årig granskog med inslag av tall och löv. I sydvästra hörnet, intill Nysätter, finns en mindre höjd med yngre tallskog och en hel del löv i närheten av jordbruksmarken.

Bevarandemål

Gammal, olikåldrig och flerskiktad barrblandskog med inslag av löv. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Skötselinsatser som skapar olikåldrig och flerskiktad barrblandskog genomförs. Luckhuggning för att skapa interndynamik och varierande generationer. Tillskapande av död ved i varierande former. Lövträd gynnas, framförallt asp, särskilt i sydvästra hörnet, genom att friställa äldre lövträd och gynna lövföryngring. Om utredning visar att diket, som går i väst-östlig riktning, går att lägga igen så ska detta göras. Insatser för att motverka granbarkborreangrepp genomförs i första hand på plats och i andra hand transporteras vindfäll ut.

Skötselområde 4: Hygge med lövuppslag (ca 3 ha)4a Lövskog med inslag av sumpskog*Beskrivning*

Hygge med 5-10 år gammalt uppslag av framförallt björk men även en del al. Området ligger i en svacka mellan bergsryggar och skapar en mindre sumpskogsliknande del i södra delen.

Bevarandemål

Gammal lövskog med inslag av sumpskogsliknande delar. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Skapa en åldersvariation genom att skada vegetationen på ett varierat sätt. Reducering av gran. Området luckhuggs på sikt för att skapa interndynamik och varierande generationer.

4b Lövblandskog*Beskrivning*

Äldre hygge med omkring 10 år gammalt uppslag av framförallt björk men även en del gran.

Bevarandemål

Gammal lövblandskog som domineras av löv. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Skapa en åldersvariation genom att skada vegetationen på ett varierat sätt. I nordöstra kanten mot skötselområde 2 hålls trädbeståndet mer glest och gran reduceras för att få ljusinsläpp

till tallskogen. Reducering av gran. Området luckhuggs på sikt för att skapa interndynamik och varierande generationer.

Skötselområde 5: Jordbruksmark (ca 2 ha)

Beskrivning

Området består av jordbruksmark med en grässvål och har inte brukats på minst tre år.

Bevarandemål

Hävdad öppen mark.

Skötselåtgärder

Området sköts genom jordbruk eller annan hävd. Diket som omger jordbruksmarken underhålls.

Friluftsliv

Beskrivning

Sörmlandsleden går genom reservatet. Flertalet mindre stigar finns i reservatet. Från grusvägen som leder in i reservatet går en traktorväg vidare söderut genom reservatet för att sedan ansluta till Sörmlandsleden. Ytterligare en traktorväg, om än mer igenväxt, går i sydostlig riktning genom reservatet. Flera stigar i reservatet används för ridning.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området är i gott skick. Parkeringsplats och andra friluftsanordningar är i gott skick. Traktorvägar och andra stigar är i gott skick.

Skötselåtgärder

Utmärkning av naturreservatets gränser. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar, underhåll av traktorväg och stigar. Anläggning och underhåll av parkeringsplats. Restriktioner kring ridning införs vid behov.

Jakt

Jakten regleras inte i reservatsbeslutet.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder enligt uppföljningsplan för respektive åtgärd. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder inom Svalstaskogens naturreservat. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Naturvårdsbränning/åtgärder som liknar brand	År 2017, sedan fortlöpande	Skötselområde 2	1
Strukturskapande åtgärder	År 2017, sedan fortlöpande	Skötselområde 4a och 4b	1
Reducering av gran	År 2017, sedan fortlöpande	Skötselområde 4a och 4b	1
Anläggning av parkering	År 2017	Se skötselplanekarta, bilaga 2.1	1
Gränsmarkeringar	Snarast, sedan vid behov	Reservatets gränser	1
Informationsskyltar	Inom 5 år	Se skötselplanekarta, bilaga 2.1	1
De två historiska vägarna bevaras och underhålls	Vid behov	Flera skötselområden, se Häradskartan, figur 1	2
Strukturskapande åtgärder	2018, sedan fortlöpande	Skötselområde 3	2
Frihuggning av lövträd	2018, sedan fortlöpande	Skötselområde 3	2
Jordbruksmarken hävdas	2018, sedan fortlöpande	Skötselområde 5	2
Punktinsatser	2019, sedan fortlöpande	Skötselområde 1	3
Brynmiljöer mot jordbruksmark skapas	2019, sedan fortlöpande	Skötselområde 1	3
Stenmur hålls fri från vegetation	2019, sedan fortlöpande	Skötselområde 2	3
Underhåll av traktorväg	2019, sedan fortlöpande	Se skötselplanekarta, bilaga 2.1	3
Utreda om hydrologin kan återställas	2020	Skötselområde 3	4
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

Gärdenfors, U. (ed.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
 Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1950.
 Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
 Lantmäteriet, 2014. *Fastighetsutredning Svalsta naturreservat*.
 Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*. 2006
 Naturvårdsverket. *Åtgärdsprogram för bombmurkla 2010-2014*. 2009
 Nordiska ministerrådet. 1977. *Naturgeografisk regionindelning av Norden*. NU-serien B 1977:34.
 Rydberg, H. och Wamtorp, H-E. 2001. *Sörmlands flora*. Botaniska sällskapet i Stockholm.
 Skogsstyrelsen. 2012. *Nyckelbiotopsinventeringen*.
 Sveriges Geologiska undersökning. 1986. *Jordartskartan*. Digital utgåva.
 Sveriges Geologiska undersökning. 1985. *Berggrundskartan*.

SKÖTSELPLAN

Datum

2016-08-25

Diarienummer

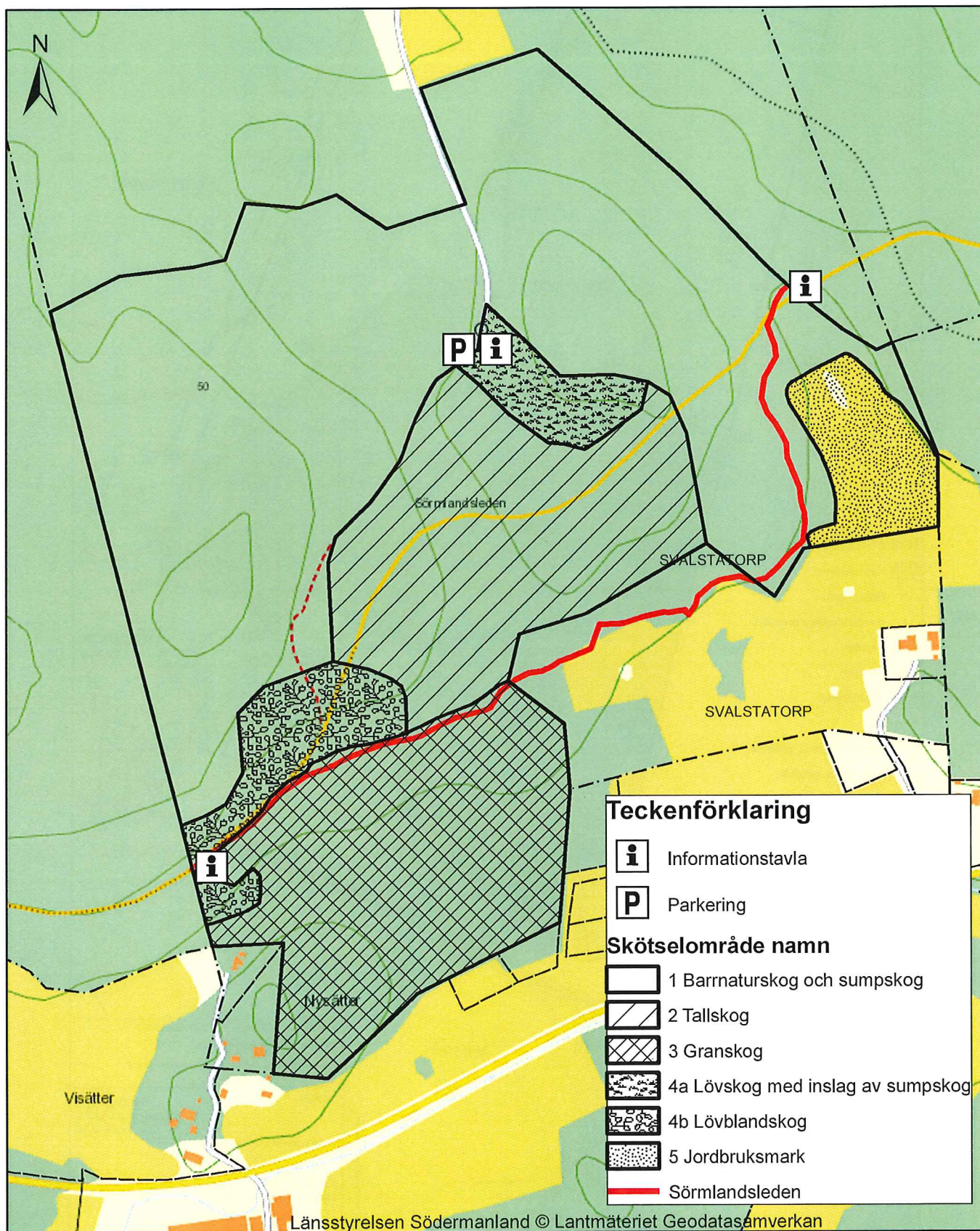
511-2885-2012

11

Tuna hembygdsförening, <http://www.hembygd.se/sodermanland-tuna>.

Bilagor

2.1. Skötselplanekarta

1:5 000

0 125 250 Meter